

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы докторлук (кандидаттык) диссертацияларды коргоо боюнча Д 13.18.573 диссертациялык кеңешинин эксперттик комиссиясынын Сатыбалдиев Дүйшөбай Ражабалиевичтин “**Орто мектептин окуучуларын алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиялардын негизинде окутуунун методикасы**” аттуу темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы; 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (химия) адистиктери боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясына

БҮТҮМ

Комиссиянын курамы:

Төрага: Каниметов Ж.К. – педагогика илимдеринин доктору, профессор.

Комиссиянын мүчөлөрү:

Кособаева Б. – педагогика илимдеринин доктору, доцент

Наркозиев А.К. – педагогика илимдеринин доктору, профессор

Изденүүчү Сатыбалдиев Дүйшөбай Ражабалиевич тарабынан “**Орто мектептин окуучуларын алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиялардын негизинде окутуунун методикасы**” аттуу темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы; 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (химия) адистиктери боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы каралып чыккандан кийин комиссия төмөндүгөй бүтүмгө келди:

1. Диссертациялык кеңешке коргоону өткөрүүгө укук бере турган адистикке жумуштун туура келиши.

Сатыбалдиев Дүйшөбай Ражабалиевич тарабынан даярдалган “**Орто мектептин окуучуларын алгачкы химиялык жана физикалык**

түшүнүктөрдү маалыматтык технологиялардын негизинде окутуунун методикасы” аттуу темадагы диссертациялык иш диссертациялык кеңештин профилине 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы; 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (химия) адистиктери боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн туура келет.

Бул иште мектепте химиялык билим берүүдө алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү предмет аралык байланыштарды ишке ашыруу аркылуу жана маалыматтык технологиялардын негизинде мектепте химиялык билим берүүнүн өркүндөтүүнүн концептуалдык негиздерин негиздөөгө багытталган илимий изилдөөнүн натыйжалары берилген.

Диссертациянын максаты: орто мектептерде алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиялардын негизинде окутуунун методикасын иштеп чыгуу жана аны эксперимент аркылуу текшерүү болуп саналат.

Изилдөөнүн коюлган максатына диссертациядагы төмөнкү милдеттерди чечүү менен жетишилген:

1. Орто мектептерде химияны окутууда алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү калыптандыруунун абалын аныктоо.
2. Алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү окутууда предметтер аралык байланыштарды аныктоо.
3. Алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиянын негизинде окутуунун методикасын иштеп чыгуу.
4. Педагогикалык эксперимент жүргүзүү жана анын жыйынтыктарын талдоо.

Диссертациянын изилдөө объектиси: орто мектепте химияны окутуу процесси.

Диссертациянын изилдөө предмети: алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү окутууда предмет аралык байланыштарды ишке ашырууну теориялык жактан негиздөө, электрондук окутуу каражаттарын

колдонуунун методикасын иштеп чыгуу. Бул изилдөөлөр 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы; 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (химия) адистиктери боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертациялык ишке коюлган талаптарга туура келет.

2. Диссертациянын темасынын актуалдуулугу (диссертациялык изилдөөнүн темасынын актуалдуулугун негиздөө).

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу азыркы мезгилдеги коомдун өнүгүшү, анын ичинде окутуунун жаңы технологияларынын өнүгүүсү, илимдердин жетишкендиктери менен шартталган. Химиялык жана физикалык билимдердин фундаменти болгон алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда маалыматтык технологияларды окуу процессинде кеңири колдонуу, предмет аралык байланыштарды ишке ашыруучу сабактардын системасы иштелип чыкса, анда окуучулардын жалпы химиялык жана физикалык билимдери терең жана толук болот.

Алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөр боюнча илимий теорияларды өздөштүрүүдө, окуучулардын билимдеринин системасын жана системалык ой жүгүртүүлөрүн калыптандырууну камсыз кылуунун методологиялык багыт берүүчүсү катары методологиялык аспекти кызмат кылат – алар таанып билүү иш аракеттеринин көбүрөөк жалпыланган багыт берүүчүлүк негиздери болуп саналат. Ошондуктан окуучулардын алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөр боюнча билимдерин калыптандыруунун методологиялык негиздери мектепте билим берүүнүн эң маанилүү жана актуалдуу маселелеринин бири болуп саналат.

Проблемаларды изилдөө окумуштуулардын эмгектериндеги билим берүү мазмунунун теориясынын жана практикасынын абалын изилдеп үйрөнүүгө негизделген. Аларга Кыргызстандык окумуштуулардын: Ү.А. Асанов, Б. Мурзубраимов, К.Р. Рысмендеев, А. Сатыбалдиев, К.С. Сулайманкулов, Ж.С. Сагындыков, Т.Т. Кудайбергенов; Казахстандык

окумуштуулардын: Ж.А. Шокыбаев, К.Б. Бекишов, У.Б. Жексенбаев; Россиялык окумуштуулардын: О.С. Зайцев, Д.М. Кирюшкин, Н.Е. Кузнецова, Е.Е. Минченков, Л.А. Цветков, А.П. Усова, С.Г. Шаповаленко, Г.М. Чернобильская ж.б. эмгектери камтылган.

Кыргыз Республикасынын мектептеринде химия предметин окутуунун теориясы жана методикасы боюнча Б.Кособаеванын, Г. Турдубаеванын, Б.Ш. Жакышеванын, Б.С. Рыспаеванын жана А.О. Абдыкапаровалардын илимий изилдөөлөрү да камтылган. Аталган авторлордун изилдөөлөрүндө жергиликтүү материалдарды химия курсундагы өндүрүштүк окуу материалдарына байланыштырып окутуу, окуучуларга экологиялык билим берүү, мектепте химияны окутуу каражаттарынын системасын түзүп пайдалануу, мектепте химия курсун тереңдетип окутуу проблемалары каралган. Жогорку окуу жайларында физикалык химия курсун окутууда маалыматтык технологияларды, анимациялык программаларды колдонуунун негиздерин изилдеген. Химиялык жана физикалык эксперименттерди аткарууда маалыматтык технологияларды колдонуу окуу процессин активдештирүүдө окуучулардын өз алдынчалыгын, илимий изилдөөгө кызыгуусун арттырууга, өз билимин өзү текшерүүгө, абстракттуу ой жүгүртүүсүн өстүрүүгө өбөлгө түзөрү далилденген. Ошол эле убакта, акыркы мезгилге чейин атайын алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда маалыматтык технологияларды колдонуу методикасын иштеп чыгуу боюнча диссертациялык изилдөө аткарыла элек.

Жогоруда хн айтылгандардын негизинде, изденүүчүнүн илимий изилдөөсү өтө актуалдуу жана өз убагында аткарылган деген бүтүм жасоого болот.

3. Илимий натыйжалар.

Илимий изилдөөдө төмөнкү илимий негизделген теориялык натыйжалар алынган, алардын топтому педагогикалык илимдин теориясынын жана практикасынын өнүгүшүндө орчундуу мааниге ээ.

1-натыйжа. Мектепте химиялык билим берүүгө тиешеси бар чет элдик жана ата-мекендик илимий адабияттарды жана мамлекеттик документтерди анализдөөнүн негизинде химиялык билим берүү мазмунун өркүндөтүү проблемалары ачыкталган. Ага байланыштуу орто мектептерде химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда маалыматтык технологияларды колдоунун азыркы абалы такталып, аларды колдонуунун орчундуу артыкчылыктары аныкталган (1 глава. 1.1; 1.2).

2-натыйжа. Автор тарабынан алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда предметтер арасындагы байланыштар толук кандуу ишке ашырылбай жаткандыгы далилденген. Алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда химия жана физика предметтеринин арасындагы байланыштардын негизги мүнөздөмөлөрү аныкталган: окутуу объектисинин дээрлик дал келиши; бирдей закондордун жана теориялардын окулуп үйрөнүлүшү; бирдей окутуу методдорунун колдонулушу; химияны окутууда физикалык чоңдуктардын колдонулушу; физикалык кубулуштарга негизделген химиялык мачелелерди иштөө; химиялык экспериментти өткөрүүдө физикалык билимдер менен интеграциялоонун орун алышы (1 глава. 1.3).

3-натыйжа. Алгачкы химиялык, физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиянын негизинде окутуунун методикасы иштелип чыккан. Автор сунуштаган окутуунун инновациялык технологияларын колдонууда окуучуларга лабораториялык шартта жана реалдык турмушта көрүүгө мүмкүн болбогон процесстерди же химиялык реакциялардын моделдерин чындыкка жакындатып көрсөтүү теманы же процессти кабыл алууну күчөтөт, билимди өздөштүрүүсүнө көмөк берет, эске тутуусун күчөтөт, окуучулардын терең билим алуусуна шарт түзөт (2 глава. 2.1, 2.2).

4-натыйжа. Автор тарабынан иштелип чыккан алгачкы химиялык, физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиянын негизинде окутуунун методикасы мектепте сабактарды өтүүдө окутуунун методдорун маалыматтык технологиялардын элементтери менен байкалыштырууга комплекстик

мамиленин мазмунун ачып көрсөтөт, ага мугалимдерди үйрөтүүнүн зарылдыгын далилдейт, окуучулардын билим жетишкендиктерин баалоого өзгөчө мамиле кылууга көмөк берет. Алынган натыйжалар, изденүүчүнүн көп жылдык окутуучулук практикасында, ошондой эле маалыматтык технологиялардын элементтерин мектептин окутуу процессине киргизүүсүндө негизделген.

5. Изденүүчү тарабынан диссертацияда аныктама берилген ар бир илимий натыйжанын (жобонун), жыйынтыктардын жана корутундулардын жаңылык даражасы.

Сатыбалдиев Дүйшөбай Ражабалиевич тарабынан даярдалган диссертациялык иш мектепте химиялык билим берүүнү өркүндөтүүгө багытталган, өзгөчө илимий-практикалык мааниге ээ болгон комплекстүү илимий проблемалардын илимий-теориялык жана методикалык чечилиши болуп саналат.

1-натыйжаны жаңы деп эсептөөгө болот, анткени ата мекендик педагогикада маалыматтык технологиялардын элементтерин кенен колдонуу менен окутуу боюнча изилдөөлөр аз жалпыланган жана конкреттештирилген, ошол себептен автордун бул изилдөөсү мектепте химиялык билим берүү мазмунун өркүндөтүүдө белгилүү салымын кошот.

2-натыйжаны жаңы деп квалификациялоого болот, анткени химиялык тишктрд калыптандырууда физика предметинин окуу материалдары менен байланыштырып окутуунун мүнөздөмөлөрү аныкталган.

3-натыйжаны жаңы деп эсептөөгө болот, анткени автор иштеп чыккан методика боюнча окутуу каражаттарынын курамына электрондук доска, мультимедиялык жана анимациялык программалар түзөт. Аларды колдонуу төмөнкүлөрдүн чечилишине көмөк берет:

– маалыматтык технологиялардын негизинде анимациялык программаларды сынчыл ойлом методдору менен айкалыштырууга шарт түзүлөт;

– маалыматтык технологиялардын негизинде мугалимдин иши жеңилдейт, сабак өтүүдө убактысы үнөмдөлөт;

– лабораторияда материалдык объектилердин жардамы менен көрсөтүүгө болбогон тажрыйбаларды, процесстерди анимациялык, мультимедиялык программалар аркылуу көрсөтүүгө болот;

– окуучулардын окуу материалын өздөштүрүүнү жеңилдетет, сапаттуу бим алуунун натыйжалуулугун жогорулатат.

4-натыйжаны жаңы деп эсептөөгө болот, анткени диссертациялык изилдөөдө коюлган маселелер үч этапта өткөрүлгөн педагогикалык эксперимент аркылуу текшерилип, изилдөөдөгү божомолдоолор далилденген. Тактап айтканда педагогикалык эксперименттин натыйжалары алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөр боюнча эксперименталдык класстардагы окуучулардын билим жетишкендиктеринин сапаттары жогорулагандыгы далилденген.

6. Алынган натыйжалардын ички бир бүтүндүгүн жана коюлган актуалдуу проблемаларды, теориялык жана прикладдык милдеттерди чечүүгө багыттуулугун баалоо.

Алынган натыйжалардын ички бир бүтүндүгү жана багытуулугу, изилдөөнүн объектиси жана предметине байланыштуу, диссертациялык иштин темасын ачып көрсөткөн ички бир бүтүндүк менен мүнөздөлгөн жалпы стратегиясынын, максатынын, милдеттеринин аныкталгандыгы менен мүнөздөлөт. Диссертациянын бөлүмдөрү өз ара бири бири менен логикалык байланышта жана автордун педагогикалык илимге жана практикага киргизген ишинин өзөктүк идеясы болуп саналат.

Диссертациялык изилдөөнүн натыйжалары проблема боюнча болгон булактарды илимий-теориялык анализ менен далилденген: химиялык билим берүүнүн дүйнөлүк жана ата-мекендик тажрыйбаларды жалпылоо; изилдөөнүн түрдүү методдорун, анын ичинде алынган натыйжаларды статистикалык кайра иштеп чыгууну колдонуу менен тажрыйбалык – эксперименталдык иш менен далилденген; химия жана химиялык

технология кафедрасынын окутуучусу катары, изденүүчүнүн жеке өзүнүн педагогикалык тажрыйбасы менен далилденген. Алынган натыйжалар өз ара байланыштуу, практикалык сунуштар илимий-методикалык маанисин эске алуу менен иштелип чыккан.

Диссертация жаңы илимий натыйжаларды жана жоболорду камтыйт, алар мектептин химиялык билим берүү мазмунун жана табигый-илимий циклдеги предметтерди окутуу методикасын өркүндөтүүнүн азыркы мезгилдеги теориясын жана практикасын орчундуу байытышы мүмкүн. Алар ички бир бүтүндүгү, каралуучу идеялардын, концепциялардын берилиш ыраттуулугу жана аягына чейин чыгарылгандыгы менен мүнөздөлүп, автордун изилдөөчү катары бышып жетилгендигин күбөлөндүрөт. Автор иштеп чыккан баштапкы химиялык түшүнүктөрдү окутууда маалыматтык технологияларды колдонуу методикасы жана анын натыйжалуугун текшерген педагогикалык эксперименти жеткиликтүү аргументтелген, ошондуктан мектепте химиялык билим берүүнү өнүктүрүүдө колдонулушу мүмкүн.

7. Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү.

Диссертанттын изилдөөдөн алган натыйжаларын Кыргыз Республикасынын мектептеринде химиялык билим берүү үчүн орчундуу мааниге ээ болгон приоритеттүү теориялык жана практикалык маселелерди чечүү катары квалификациялоого болот. Сатыбалдиев Дүйшөбай Ражабалиевич тарабынан даярдалган кандидаттык диссертациясындагы алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү төмөнкүчө ишке ашырылган:

- Орто мектептин окуучуларына алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиялардын негизинде окутуунун методикасы иштелип чыгып, мектеп практикасына киргизилген;
- Методикалык сунуштар, көрсөтмөлөр химия мугалимдеринин квалификациясын жогорулатуу курстарына жана жогорку окуу жайларында даярдык алып жаткан болочок мугалимдерди кесиптик даярдоого киргизилген.

Д.Р. Сатыбалдиевдин диссертациясынын материалдарын ишке ашыруу төмөнкү мүмкүнчүлүктөрдү түздү:

- мектепте химия предмети боюнча алгачкы химиялык-физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда маалым аттык технодогияларды колдонуунун теориялык жана практикалык предпосылкаларын ачыктоого;
- алгачкы химиялык-физикалык түшүнүктөрдү калыптандыруу боюнча окутуу процессинде маалыматтык технологияларды колдонуунун дидактикалык мүмкүнчүлүктөрү аныктоого.

Диссертациянын материалдары төмөнкүлөрдө пайдаланылган:

- алгачкы химиялык-физикалык түшүнүктөрдү калыптандырууда маалыматтык технодогияны колдонуунун модели түзүлгөн;
- маалыматтык технологияларды колдонуу боюнча илимий-методикалык сунуштар иштелип чыккан.

Изилдөөнү ишке ашыруунун жыйынтыктары боюнча төмөнкү оң натыйжалар алынган:

- изилдөөдөн алынган натыйжалар окутуу процессин талапка ылайык өркүндөтүүгө көмөк берди, ага ылайык теория менен практиканы айкалыштыруу жана химиялык билим берүүнү өркүндөтүү ишке ашырылууда;
- автор тарабынан иштелип чыккан мектептин химия курсунун өркүндөтүлгөн мазмуну предметтик стандарттарды, колдонулуп келе жаткан окуу пландарын, окуу программаларын, окуу китептерин, окуу-методикалык колдонмолорду даярдоодо реалдуу колдонуу табууда;
- автор тарабынан берилген сунуштар мектептин бүтүрүүчүлөрүн сапаттуу даярдоонун натыйжалуулугун жогорулатууга мүмкүндүк берет, ошондой эле маалыматтык технологияларды колдонуу боюнча мулимдердин квалификациясын жогорулатуу менен мектептеги окутуунун мазмунун жана окутуу процессин өркүндөтүүнү камсыз кылат.

8. Диссертациянын негизги жоболорунун, натыйжаларынын жана жыйынтыктарынын жарык көргөндүгүн далилдөө.

Диссертациянын негизги мазмуну изденүүчүнүн жарык көргөн 20 илимий макалаларында чагылдырылган. Анын ичинде 9 макала Россия Федерациясынын илимий журналдарында жарык көргөн.

Диссертациянын курамы жана көлөмү. Диссертация киришүүдөн, үч главадан, корутундудан, 20 сүрөттөн, 22 таблицадан, 3 схемадан, 5 диаграммадан, 190 адабияттардын тизмесинен туруп, көлөмү 160 бетти түзөт.

Жогоруда келтирилген диссертациялык изилдөөнүн оң жактары менен катар айрым мүчүлүштүктөр бар. Алар төмөнкүлөр: (тиркемени караңыздар).

Диссертациянын мазмуну автордун төмөнкү негизги жарык көргөн эмгектеринде чагылдырылган:

1. Сатывалдиев, Д.Р. Металлдардын чыңалуу катары менен реакциянын багытын окутуу [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // ОшМУнун Жарчысы. – 2003. – №5 чыг. – 195-199-бб.

2. Сатывалдиев, Д.Р. Активизация учебного процесса с использованием компьютерных технологий при изучении типов химических реакций [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков, Лысакова В.П. // Вестник ОшГУ. Серия 5. – 2006. – Вып.2. – С. 195-199.

3. Сатывалдиев, Д.Р. Химиялык реакциялардын түрлөрүн сынчыл ойлонун методу менен анимациялык программаны айкалыштырып окутуу [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков, Турдукеева С.С. // ОшМУнун Жарчысы. – 2007. – №2 чыг. – 106-109-бб.

4. Сатывалдиев, Д.Р. Кычкылдануу калыбына келүү реакцияларын сынчыл ойлоноу методу менен анимациялык программаны айкалыштырып окутуу [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков, Турдукеева С.С. // ОшМУнун Жарчысы. – 2007. – №2 чыг. – 103-106-бб.

5. Сатывалдиев, Д.Р. Металлдардын химиялык касиеттерин сынчыл ойлоноу методу менен анимациялык программаны айкалыштырып окутуу. [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков, Шаимкулова С.М. // Наука образование, Техн. – 2007. – №2 чыг. – 113-116-бб.

6. Сатывалдиев, Д.Р. Методологические проблемы системного подхода к активизации процесса обучения химии в средней школе // Вестник ОшГУ. – Ош. – 2010. – С. 53-55.

7. Сатывалдиев, Д.Р. Элементы компьютерной технологии в активизации учебного процесса // Вестник ОшГУ. – Ош. – 2010. – С. 55-58.

8. Сатывалдиев, Д.Р. Табигый илимдерди математиканы колдонуу менен окутуу [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // ОшМУ Жарчысы. – 2011. – 57-62-бб..

9. Сатывалдиев, Д.Р. Химиялык кинетиканы окутуунун компьютердик инновациялык технологиялары [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // ЖАМУ Жарчысы. – 2011. – 87-92-бб.

10. Сатывалдиев, Д.Р. Орто мектепте алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү өздөштүрүүдөгү билим сапаты [Текст] / Сияев Т.М., Д.Р. Сатывалдиев // Известия ВУЗов Кыргызстана, 7.11.2015. – С. 118-120.

11. Сатывалдиев, Д.Р. Формирование первичных химических понятий на основе практической пищевой химии [Текст] / Ж. Сагындыков, Д.Р. Сатывалдиев, Мурзакулова Б.С. // Проблемы современной науки и образования. – 2016. – Москва, №8(50). – С. 125-127.

12. Сатывалдиев, Д.Р. Формирование первичных физических и химических понятий на основе практической химии [Текст] / Ж. Сагындыков, Д.Р. Сатывалдиев, Макамбаева Ы.Ж. // Проблемы современной науки и образования. – 2016. – Москва, №8(50). – С. 127-129.

13. Сатывалдиев, Д.Р. Использование электронно-анимационной программы при изучении процессов равновесия в растворах [Текст] / Ж. Сагындыков, Камбар кызы Ж., Д.Р. Сатывалдиев // Проблемы современной науки и образования. – 2016. – Москва, №9(51). – С. 74-75.

14. Сатывалдиев, Д. Р. Обучение процессам покрытия металлов на основе анимационно-электронной программы [Текст] / Ж. Сагындыков,

Камбар кызы Ж., Д.Р. Сатывалдиев // Проблемы современной науки и образования. – 2016. – Москва, №9(51). – С. 76-77.

15. **Сатывалдиев, Д.Р.** Новые технология усвоения физических и химических понятий с применением анимационно-электронных учебников [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // Сборник материалов международной научно-практической конференции, 4 марта 2016 г. – Краснодар: Экоинвест, 2016. – С. 62-67.

16. **Сатывалдиев, Д.Р.** Использование авторских анимационных программ в преподавании физической химии [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // Достижения и проблемы современных тенденций переработки сельскохозяйственного сырья: технологии, оборудование, экономика. – Сборник материалов международной научно-практической конференции, 4 марта 2016 г. – Краснодар: Экоинвест, 2016. – С. 75-79.

17. **Сатывалдиев, Д.Р.** Применение электронных обучающих программ на уроках с углубленным изучением химии [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // Сборник материалов международной научно-практической конференции, 4 марта 2016 г. – Краснодар: Экоинвест, 2016. – С. 87-92.

18. **Сатывалдиев, Д.Р.** Новые технология обучения физики и химических понятий с применением анимационно-электронных учебников [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире. Материалы XIII Междунар. научно-практич. конф. 17 марта 2016 г. – Санкт-Петербург, 2016. – С. 102-106.

19. **Сатывалдиев, Д.Р.** Применение электронных обучающих программ на уроках с углубленным изучением химии [Текст] / Д.Р. Сатывалдиев, Ж. Сагындыков // Фундаментальные и прикладные исследования в современном мире. Материалы XIII Междунар. научно-практич. конф. 17 марта 2016 г. – Санкт-Петербург, 2016. – С. 106-110.

9. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна туура келиши.

Автореферат диссертациянын мазмунуна, андагы коюлган максатка жана изилдөөнүн милдеттерине туура келет. Авторефератта иденттүү кыргыз, орус жана англис тилдеринде резюмени камтыйт.

10. Жетектөөчү мекемени, официалдуу оппоненттерди сунуштоонун негиздүүлүгү.

11. Эксперттик комиссия сунуштаган жетектөөчү мекеме:

Эксперттик комиссия сунуштаган жетектөөчү мекеме: Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин докторлору, кандидаттары эмгектенген жогорку мектептин педагогикасы, органикалык химия жана окутуунун технологиясы, физика жана аны окутуунун технологиясы кафедралары (кафедра башчысы п.и.д. Асипова Н.А., п.и.д. доцент Карабалаева Г., п.и.к. доцент Сатыбекова Т. С.) сунушталат.

Биринчи официалдуу оппонент педагогика илимдеринин доктору, доцент Кособаева Бакдолот (13.00.01, 13.00.02)

Б. Кособаеванын изилдөө проблемасына жакын төмөнкүдөй эмгектери бар:

1. Кособаева Б. Химия. Программа для общеобразовательных организаций (VIII – XI классы). [Текст]: 5-издание, исправленное и дополненное / Кособаева Б., Жакышова Б.Ш., Рыспаева Б.С., Кудайбергенов Т.К. – Бишкек: Билим, 2012, 2013, 2014 гг. – 23 с.

2. Стартовый эксперимент как форма включённости каждого ученика в учебный процесс // [Текст] / Б. Кособаева, Син Е.Е. // Химия в школе. – Москва, 2016. – №6. (13.00.01, 13.00.02)

3. Дидактические особенности использования технологии обучения на уроках химии. / [Текст] / Б. Кособаева, Син Е.Е. // Проблемы современной науки и образования. – Иваново, 2016. – №6(48). – С. 155-160.

организаций (VIII – XI классы). [Текст]: 5-издание, исправленное и дополненное / Кособаева Б., Жакышова Б.Ш., Рыспаева Б.С., Кудайбергенов Т.К. – Бишкек: Билим, 2012, 2013, 2014 гг. – 23 с.

13

Экинчи официалдуу оппонент– педагогика илимдеринин кандидаты,
доцент Мурзаibraимова Бибисара Бекмаматовна (13.00.01, 13.00.02)

Б.Б. Мурзаibraимованын изилдөө проблемасына жакын төмөнкүдөй эмгектери бар:

1. Мурзаibraимова Б.Б. Орто мектепте электромагниттик кубулуштарды окутуу процессинде окуучуларга экологиялык тарбия берүү [Текст] / Б.Б. Мурзаibraимова // Материалы республиканской конференции “Экологическое образование для устойчивого развития Кыргызстана”. Б.: 2001, Издательский центр фонда Сороса-Кыргызстана. – 113-115.

2. Мурзаibraимова Б.Б. Методологические проблемы формирования естественнонаучных понятий и их решения [Текст] / Б.Б. Мурзаibraимова, Э. Мамбетакунов // Материалы международной научно-практической конференции «Образование и психологическая наука: современный этап развития», Квкшетау, Казахстан, 2003, – 98–104. Мамбетакунов Э.

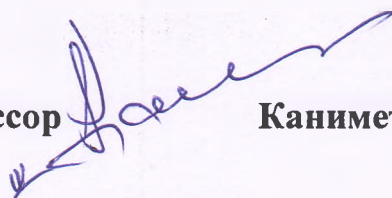
3. Мурзаibraимова Б.Б. Орто мектепте электр кубулуштарын окутуунун сапатын жогорулатуунун жолдору [Текст] / Б.Б. Мурзаibraимова, А.Ы. Сөлпубашева // Вестник КНУ им. Ж.Баласагына. Серия 6: Материалы конференции «Актуальные проблемы преподавания естественно-математических дисциплин в школе и вузе». Специальный выпуск VII. – Б., 2010. С. 144-148.

Комиссия, берилген документтерди карап чыгуу менен И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы докторлук (кандидаттык) диссертацияларды коргоо боюнча Д 13.18.573 диссертациялык кеңешине Сатыбалдиев Дүйшөбай Ражабалиевичтин “**Орто мектептин окуучуларын алгачкы химиялык жана физикалык түшүнүктөрдү маалыматтык технологиялардын негизинде окутуунун методикасы**” аттуу темадагы кандидаттык диссертациясын 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы; 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун

теориясы менен методикасы (химия) адистиктери боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн коргоого кабыл алууну сунуштайт.

Эксперттик комиссиянын төрагасы,

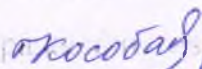
педагогика илимдеринин доктору, профессор

Каниметов Ж.К.

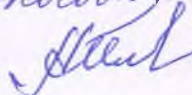
Комиссиянын мүчөлөрү:

педагогика илимдеринин доктору, доц.

Кособаева Б.

педагогика илимдеринин доктору, профессор

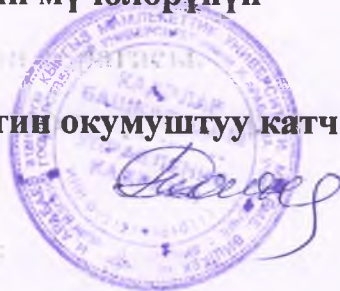
Наркозиев А.К.

Эксперттик комиссиянын мүчөлөрүнүн

колун тастыктайм:

Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы,

п.и.д., проф.

Калдыбаева А.Т.

